

## טיוב הליך רישוי עסקים

### מחליטים

לתקן את חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, בהתאם להוראות הצעת חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 33), התשע"ח-2018, בנוסח שוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת הניחה על שולחן הכנסת לקריאה שניה ושלישית, שעניינה רישוי עסקים בעלי חשיבות לאומית, בשינוי שהמנהל הכללי של משרד המשפטים יתווסף כחבר נוסף בצוות המייעץ, שמוקם לצורך מתן המלצה לממשלה על החלטה שעסק מסוים הוא בעל חשיבות לאומית.

### דברי הסבר

#### רקע כללי

חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן – **חוק רישוי עסקים**), קובע בסעיף 5 לו כי רשות הרישוי לעסק טעון רישוי בתחום רשות מקומית היא ראש הרשות המקומית או מי שהוא הסמיכו לכך. עם זאת, בנושאים מסוימים נקבע כי רשות הרישוי לא תהיה ראש הרשות המקומית אלא נציג השלטון המרכזי. כך למשל, בפרק ב' לחוק רישוי עסקים, נקבע כי על אף האמור בסעיף 5, רשות הרישוי למפעלים בטחוניים היא מנהל היחידה לרישוי מפעלים בטחוניים, שהוקמה בחוק רישוי עסקים, וחבריה הם נציג שר הבריאות, נציג שר להגנת הסביבה, נציג השר לבטחון פנים לעניינים מסוימים, נציג שר העבודה, נציג שר הבטחון ונציג הרשויות המקומיות שימנה שר הפנים מבין ראשי הרשויות המקומיות. מנהל היחידה רשאי להיוועץ ביחידה בכל עניין הנוגע למילוי תפקידו, היחידה היא גם הגוף שבפניו מתבצע השימוע לראש הרשות המקומית שבתחומה נמצא המפעל הבטחוני, ולחברי היחידה יש סמכויות נוספות שעיקרן הגשת בקשה ליתן צו הפסקה מינהלי, והרשות להיכנס למפעל בטחוני כדי לקבוע תנאים למתן רישיון לאותו המפעל או כדי לקבוע האם מתקיימים בו תנאי החוק והתקנות ותנאי הרישיון.

במטרה לאפשר מתן רישיון לעסק שהממשלה רואה אותו כבעל חשיבות לאומית, ואשר יש הצדקה שהרישוי שלו לא יהיה בידי ראש הרשות המקומית שבתחומה הוא מצוי, מוצע כי במקרים המתאימים תועבר הסמכות למנהל היחידה לרישוי מפעלים בטחוניים במשרד הפנים, שהיחידה שבראשה הוא עומד היא בעלת מאפיינים מתאימים גם לטיפול בעסקים בעלי חשיבות לאומית.

מוצע כי ההכרזה על עסק כבעל חשיבות לאומית תתקבל על ידי הממשלה, לאחר שמצאה כי עסק הוא בעל חשיבות לאומית וכי קיימת הצדקה בנסיבות העניין לכך שרשות הרישוי שלו לא תהא הרשות המקומית. החלטת הממשלה תתקבל לאחר מתן המלצה של צוות מנכ"ל שידון בכך. הצוות יהיה בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה, ויהיו חברים בו מנכ"ל משרד האוצר, מנכ"ל משרד הפנים, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, מנכ"ל משרד הכלכלה ומנכ"ל משרד המשפטים. הצוות יגבש את המלצתו לאחר שנתן לראש הרשות המקומית אשר בתחומה העסק או לנציגו, הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב או בעל פה, לפי בחירתו.

תיקון כאמור שולב במסגרת פרק י"ב בהצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018, וביום 19 בפברואר 2018 החליטה הכנסת על פיצול חלק זה מהצעת החוק ומיזוגו בהצעת חוק רישוי עסקים (תיקון – רישוי מפעלי תשתית לאומית), התשע"ח-2017 מטעם חברי הכנסת. בהתאם, הצעת חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 33), התשע"ח-2018 אושרה על ידי ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת להנחה על שולחן הכנסת לקריאה שנייה ושלישית ביום 26 בפברואר 2018, אך לא נדונה במליאה.

להלן נוסח הצעת חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 33), התשע"ח-2018, כפי שאושרה על ידי ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת להנחה על שולחן הכנסת לקריאה שנייה ושלישית:

הוספת פרק ב'1. בחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968<sup>1</sup>, אחרי סעיף 29 יבוא:

"פרק ב'1: רישוי עסקים בעלי חשיבות לאומית

<sup>1</sup> ס"ח התשכ"ח, עמ' 204; התשע"ז, עמ' 501.

החלטה על עסק בעל 29 יב. (א) הממשלה רשאית להחליט כי עסק מסוים שהוא עסק טעון רישוי, שיש בפעילותו חשיבות לאומית ושיש הצדקה לכך שרישוי לא ייעשה בידי רשות הרישוי כמשמעותה בסעיף 5 – הוא עסק בעל חשיבות לאומית (בחוק זה – עסק בעל חשיבות לאומית).

(ב) החלטה כאמור בסעיף קטן (א) תינתן לאחר קבלת המלצתו של צוות מייצג, שיוקם לשם מתן ההמלצה, שחבריו הם (בסעיף זה – הצוות המייצג):

(1) המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה, והוא יהיה היושב ראש;

(2) המנהל הכללי של משרד הפנים;

(3) המנהל הכללי של משרד האוצר;

(4) המנהל הכללי של המשרד להגנת הסביבה;

(5) המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה.

(ג) הצוות המייצג לא ימליץ על מתן החלטה כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר ששוכנע שהתקיימו התנאים האמורים באותו סעיף קטן; לעניין זה, ישקול הצוות המייצג אם מתקיים אחד מאלה:

(1) העסק עוסק בפיתוח, בייצור, באספקה, בהולכה, באחזקה או באחסנה של מוצר חיוני למשק או במתן שירות חיוני לציבור או מסייע לביצוע פעולות אלה;

(2) השפעת פעילותו של העסק אינה מוגבלת לרשות המקומית שבתחומה הוא נמצא, ובכלל זה בשל כך שמתקניו של העסק מצויים בשטח מקרקעין רצוף שהוא בתחומה של יותר מרשות מקומית אחת;

(3) יש טעמים הנובעים מקיומו של אינטרס ציבורי חשוב שבשלהם יש הצדקה להחיל על העסק את הוראות פרק זה.

(ד) לשם גיבוש המלצתו כאמור בסעיף קטן (ב), יפנה הצוות המייצג לקבלת עמדתם של המנהל הכללי של כל משרד שלדעת הצוות תחום פעילות העסק היא באחריותו, ושל המנהל הכללי של כל משרד נותן אישור שקביעת העסק כטעון רישוי נעשתה בהתייעצות עמו; לא התקבלה עמדתו של מנהל כללי כאמור בתוך 21 ימים ממועד הפנייה אליו, יראו כאילו קוימה החובה לקבל את עמדתו לפי סעיף קטן זה.

(ה) טיוטת המלצת הצוות המייעץ והנימוקים לה יפורסמו באתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה; כל אדם יהיה רשאי להגיש לצוות המייעץ הערות לעניין טיוטת ההמלצה בתוך 21 ימים ממועד פרסומה; הערות שהוגשו כאמור יפורסמו באתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה.

(ו) הצוות המייעץ לא יעביר את המלצתו לממשלה אלא אם כן ניתנה לראש הרשות המקומית שבתחומה נמצא העסק או לנציגו הזדמנות להופיע בפני הצוות ולהשמיע את טענותיו לפניו או להעביר את עמדתו לצוות המייעץ בכתב, לפי בחירתו, והכול בתוך 21 ימים ממועד הפנייה אליו; חלפה התקופה האמורה וראש הרשות המקומית או נציגו לא הופיע בפני הצוות המייעץ, אף שהוזמן, או לא העביר לצוות המייעץ את עמדתו, יראו בכך ויתור על זכותו להשמיע את טענותיו כאמור.

(ז) החלטה כאמור בסעיף קטן (א) תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה; המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה ימסור הודעה על מתן ההחלטה לבעל העסק או למנהלו, לרשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית, לנותני האישור ולראש הרשות המקומית שבתחומה נמצא העסק, כולו או חלקו.

(ח) הוראות סעיף 29א(ג) ו-(ד) יחולו לעניין החלטה לפי סעיף קטן (א), בשינויים המחויבים.

רשות הרישוי לעסקים 29ג. על אף האמור בסעיף 5, מנהל היחידה לרישוי מפעלים ביטחוניים שהוקמה לפי סעיף 29ב הוא רשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית (בפרק זה – רשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית).

הבעת עמדתו של ראש 29ד. לא יינתן רישיון או היתר זמני לעסק בעל חשיבות לאומית, אלא אם כן ניתנה לראש הרשות המקומית שבתחומה נמצא העסק, כולו או חלקו, או לנציגו, הזדמנות להביע את עמדתו לפני רשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית, בתוך תקופה שתורה.

תוקף רישיון 29טו. (א) רישיון שניתן לעסק שהיה בתוקף ערב כניסתה לתוקף של החלטה כאמור בסעיף 29ב(א), יעמוד בתוקפו ויראוהו כאילו ניתן בידי רשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית.

(ב) נתנה רשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית רישיון לעסק וביטלה הממשלה את ההחלטה שנתנה כאמור בסעיף 29ב(א) לגביו, ימשיך הרישיון לעמוד בתוקפו עד תום תקופת הרישיון או עד תום חמש שנים מיום ביטול ההחלטה, לפי המוקדם, ויראוהו באותה תקופה כאילו ניתן בידי רשות הרישוי כמשמעותה בסעיף 5.

תחולת הוראות בשינויים 29טז. סעיפים 6, 14, 20, 28 ו-31 יחולו לגבי עסק בעל חשיבות לאומית בשינויים אלה:

(1) בסעיף 6(א), הסיפה החל במילים "לעניין סעיף זה" – לא תיקרא;

(2) בסעיף 14(א), בסיפה, במקום "רשות הרישוי המקומית" יקראו "רשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית";

(3) בסעיף 20 –

(א) במקום "לראש הרשות המקומית" יקראו "לרשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית";

(ב) הוצאת צו הפסקה מינהלי לפי הוראות הסעיף האמור, בידי מי מהמנויים להלן טעונה אישור של גורם מוסמך ארצי כמפורט לצדו:

(1) ממונה על איכות הסביבה או רופא מחוזי – גורם מוסמך ארצי כאמור בפסקה (2) להגדרה "גורם מוסמך ארצי", לפי העניין;

(2) מפקד כבאות מחוזי – גורם מוסמך ארצי כאמור בפסקה (3) להגדרה "גורם מוסמך ארצי";

(3) מפקד משטרת המחוז – גורם מוסמך ארצי כאמור בפסקה (4) להגדרה "גורם מוסמך ארצי";

(4) בסעיף 28(א), במקום פסקה (3) יקראו:

"(3) רשות הרישוי לעסקים בעלי חשיבות לאומית או עובד המדינה שהיא הסמיכה לעניין זה;"

(5) בסעיף 31(א), במקום "או שנתן מנהל היחידה למפעלים בטחוניים" יבוא "או שנתנו מנהל היחידה למפעלים ביטחוניים או רשות הרישוי למפעלים בעלי חשיבות לאומית".

כעת מוצע לתקן את חוק רישוי עסקים, בהתאם לנוסח זה ותוך שהמנהל הכללי של משרד המשפטים יתווסף כחבר נוסף בצוות המייעץ, שמוקם לצורך מתן המלצה לממשלה על החלטה שעסק מסוים הוא בעל חשיבות לאומית.

**תקציב**

אין השפעה תקציבית.

**השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם**  
אין.

**החלטות קודמות של הממשלה בנושא**  
החלטה מס' 3434 מיום 11 בינואר 2018.

**עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה**

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנת 2020.